

Avfallstrenden 2010:

Mindre avfallsmängder och mer återvinning, eller?

Miljömålen är på väg att nås när det gäller mängden hushållsavfall. 2009 minskade mängden hushållsavfall med nära fem procent jämfört med 2008, visar ny statistik från Avfall Sverige. Den behandlade mängden hushållsavfall uppgick till 4 485 600 ton, utslaget på varje svensk ger gemene man upphov till 480,2 kilo avfall per år. 2008 var den siffran 511,2 kilo per år/person.

Text & foto: **Martin Dyberg**

9 8,6 procent av hushållsavfallet återvinns, och endast 1,4 procent deponeras. Jämfört med 2008 har mängden som lagts på deponi halverats. 35,4 procent av hushållsavfallet materialåtervinns, och 13,8 procent går till biologisk behandling. Vilket innebär att totalt 49,2 procent går till material- och biologisk återvinning. Därmed är riksdagens miljömål nära att uppfyllas att 50 procent av hushållsavfallet ska gå till material- och biologisk återvinning senast 2010. 48,2 procent av hushållsavfallet går till förbränning med energiutvinning.

154 av landets kommuner har infört system för källsortering av matavfall, visar en ny undersökning som Avfall Sverige genomfört. Ytterligare 63 kommuner planerar att införa ett sådant insamlingsystem. Beräkningar från Avfall Sverige visar att 21 procent av matavfallet återvanns på biologisk väg 2009. Riksdagens miljömål, om 35 procent återvinning av matavfallet, ska vara uppnått 2010.

Men om man tittar på andra studier, bland annat de som är framåtsiande kan man se ett annat mönster. En ny studie på framtida avfallsmängder som IVL Svenska Miljöinstitutet har gjort tillsammans med Konjunkturinstitutet visar en kraftig ökning av avfallsmängderna fram till 2030, kanske med så mycket som 100 procent, om inte kraftfulla åtgärder och styrmedel sätts in.

– Återvinning och hanteringen av avfall är bättre nu än den någonsin varit. Problemet är att mängderna hela tiden ökar. Vi måste bli ännu bättre för att möta den här ökningen, säger Maria Ljunggren Söderman, forskare vid IVL Svenska Miljöinstitutet. Vi har ett långsiktigt perspektiv på detta och har haft en mängd olika parametrar att ta hänsyn till, bland annat ekonomins utveckling och hur avfallsintensiv man är, antingen som person eller företag.

Vår analys omfattar både hushålls- och verksamhetsavfall och den lägsta ökningen av avfallsmängder vi kan se stannar på drygt tio procent. Det finns ingen motsättning i att avfallsmängderna minskar ett år, som Avfall Sveriges statistik visar, eller att den på lång sikt kommer fortsätta att drivas på av den ekonomiska tillväxten, som vår studie visar. Mycket hänger på konjunkturen, är det stark tillväxt, konsumerar vi mera men är det lågkonjunktur håller vi i inköpen och då minskar också avfallsflödena.

– Vi har inte prognosticerat utvecklingen framåt i vår rapport Svensk Avfallsstatistik 2010, utan bara tittat på det faktiska utfallet. Men med största sannolikhet har lågkonjunkturen påverkat siffrorna, avfallsmängderna brukar hänga ihop med konjunkturerne. I ett historiskt perspektiv så ökar avfallsmängderna i en högkonjunktur. Däremot

tror jag inte att det kommer öka lika mycket i framtiden, eftersom miljö och klimat är i ropet idag och folks medvetande har ökat och produkter blir bättre och till exempel förpackningar utvecklas, blir bättre, materialsnålare och mer flexibla, säger Anna-Carin Gripwall, informationschef på Avfall Sverige. Vi arbetar mycket både för att öka återvinningen, men också för att öka medvetenheten om hur konsumtionen påverkar avfallsmängderna. Allt i syfte att nå ett mer hållbart samhälle, säger Anna-Carin.

Riksdagen har beslutat att den totala mängden avfall inte ska öka och att den resurs som avfall utgör ska tas tillvara i så hög grad som möjligt, samtidigt som påverkan på och risker för hälsa och miljö minimeras.

Just nu ligger vi långt ifrån målet och det beror till stor del på våra konsumtionsmönster. Den ekonomiska tillväxtens betydelse för uppkomsten av avfall framgår tydligt vid en jämförelse av framtida avfallsökningar i forskningsstudiens fem scenarier för Sverige 2006-2030.

En annan slutsats Konjunkturinstitutets och IVL:s studie visar, är att det är viktigt att införa förebyggande åtgärder redan i tidigt skede, långt innan avfallet uppstår. Högre skatt på råvaror och lägre moms på varor av återvunnet material är exempel på styrmedel som man kommer att undersöka närmare. Man kommer också se över viktbaserad avfallstaxa.

– Det är viktigt att uppmärksamma de ökade avfallsmängderna, men det handlar också om att hushålla mer med våra resurser. Det finns en stor miljöpotential i detta. Våra studier visar att det finns behov av materialsnål teknik och mer materialsnåla konsumtionsmönster säger Maria Ljunggren Söderman. Vi ska nu ta nästa steg i studien och titta på hur man ska hantera avfallet på bästa sätt, till exempel hur det kan sorteras.

Konjunkturinstitutets och IVL:s studie ingår i det pågående svenska forskningsprogrammet ”Hållbar avfallshantering”.

